

ภาคผนวก

1.การจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเล

การพัฒนาวิธีการและเพิ่มจำนวนเครื่องมือประมงอย่างมาก เพื่อจับสัตว์น้ำในทะเลไทย ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ส่งผลให้ผลผลิตสัตว์น้ำที่จับได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้ประเทศไทย เป็นหนึ่งในสิบของประเทศที่มีผลผลิตทางการประมงสูงสุดในโลก แต่ในทางตรงข้ามผลจากการ จับสัตว์น้ำอย่างเต็มกำลังก็ทำให้ความชุกชุมของทรัพยากรประมงในน่านน้ำไทยลดลงมากด้วย ทรัพยากรประมงลดลงอาจเกิดขึ้นได้จากหลายสาเหตุ แต่สาเหตุสำคัญเกิดจากการขยายตัวของ การทำประมงที่จับสัตว์น้ำจนเกินกำลังการผลิตของธรรมชาติ และการทำการประมงฝ่าฝืนกฎหมาย โดยเฉพาะเครื่องมืออวนลากและอวนรุน ได้ลักลอบเข้ามาทำประมงใกล้ฝั่งในเขตอนุรักษ์ 3,000 เมตร ทำลายระบบนิเวศบนพื้นทะเลซึ่งเคยเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ และแหล่งเลี้ยงตัวของสัตว์น้ำ วัยอ่อนบริเวณชายฝั่ง จึงได้มีความพยายามในการแก้ปัญหาโดยมีข้อสังเกตจากแหล่งทำการ ประมงบริเวณชายฝั่งมักเป็นบริเวณรอบเกาะต่างๆ ที่มีแนวปะการังธรรมชาติ บริเวณกองหินใต้น้ำ สันดอนใต้น้ำ บริเวณที่มีซากเรือจมอยู่บนพื้นทะเล และเป็นบริเวณที่ชาวประมงนำก้อนหิน กิ่งไม้ ลำไม้ไผ่ และทางมะพร้าว ไปวางไว้ในทะเลซึ่งเรียกว่าซั้ง แหล่งนี้กลายเป็นแหล่งที่มีสัตว์น้ำชุกชุม ด้วยเหตุนี้ การจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลเลียนแบบธรรมชาติ และเลียนแบบการทำซั้งของ ชาวประมงไทย ซึ่งทำกันมาหลายชั่วอายุคน น่าจะเป็นประโยชน์ต่อการฟื้นฟูทรัพยากรประมง บริเวณชายฝั่ง จึงมีกิจกรรมการจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลเกิดขึ้น

แหล่งอาศัยสัตว์ทะเล หรือแนวหินเทียม หรือปะการังเทียม คือ สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นใน รูปแบบต่างๆ อย่างมีแบบแผน เพื่อคัดแปลงสภาพพื้นที่ท้องทะเลที่ขาดความอุดมสมบูรณ์ โดยการ จัดสร้างเลียนแบบบริเวณกองหินใต้น้ำ และซากเรืออัปปาง เป็นต้น ด้วยการนำวัสดุที่แข็งแรง ทนทาน มีน้ำหนักมาก สามารถต้านทานกระแสน้ำได้ดี และราคาไม่แพง ไปวางรวมกลุ่มกันใน บริเวณต่างๆ ที่เหมาะสมตามแนวชายฝั่งเพื่อเป็นแหล่งอาศัยของสัตว์น้ำ

อย่างไรก็ตาม การเลือกหนทางที่จะฟื้นฟูทรัพยากรประมงโดยการจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ ทะเลนี้ จะเกิดประโยชน์สูงสุด เมื่อมีการจัดการที่ดี มีการบริหารการประมงที่ถูกต้อง สอดคล้องกับ หลักการอนุรักษ์ทรัพยากรประมงในพื้นที่และฤดูกาลต่างๆ และต้องควบคุมอัตราการลงแรงประมง ให้เหมาะสม ควบคุมชนิดและวิธีการประมง ไม่ให้ทำลายพันธุ์สัตว์น้ำเกินควร และควบคุมให้ เป็นไปตามมาตรการที่วางไว้ ซึ่งการควบคุมดูแลของกรมประมงในช่วงเวลาที่ผ่านมา มีขีดจำกัดทั้ง ทางด้านงบประมาณและอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่ เพื่อแก้ปัญหา ชาวประมงตลอดจนองค์กรต่างๆ ใน ชุมชนประมงต้องเข้ามามีส่วนร่วม และเป็นผู้นำที่สำคัญในการใช้ประโยชน์จากแหล่งอาศัยสัตว์ ทะเล เพื่อไม่ให้เกิดการลงแรงทำการประมงเกินกำลังการผลิตของสัตว์น้ำในแหล่งอาศัยสัตว์ทะเล

ซึ่งจะส่งผลต่อการทำลายพันธุ์สัตว์น้ำในน่านน้ำไทยให้เสื่อมโทรมลงไปมากกว่าเดิม แหล่งอาศัยสัตว์ทะเล ช่วยฟื้นฟูทรัพยากรประมงให้อุดมสมบูรณ์ได้ยั่งยืน ต้องประกอบกับการจัดการใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสมจากผู้ใช้ประโยชน์ทุกฝ่ายด้วย

การจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเล เป็นการเพิ่มผลผลิตทางการประมงให้สูงขึ้น เพราะจะดึงดูดสัตว์น้ำให้เข้ามาอยู่อาศัยมากขึ้น ในไม่ช้าจะมีสัตว์น้ำหลากหลายชนิดเข้ามาหลบภัย อยู่อาศัยวางไข่ แพร่พันธุ์ ทำให้พื้นที่ท้องทะเลที่ปราศจากแนวกองหินใต้น้ำ หรือแนวปะการังธรรมชาติ กลายเป็นแหล่งที่มีสัตว์น้ำชุกชุม เกิดเป็นระบบนิเวศที่ซับซ้อนและสมบูรณ์อย่างต่อเนื่อง เป็นประโยชน์ต่อชาวประมง การออกแบบให้จัดวางแท่งวัสดุเป็นแถว หรือเป็นกรอบล้อมรอบพื้นที่อนุรักษ์ยังสามารถเป็นแนวป้องกันการทำการประมงผิดกฎหมาย จากเครื่องมือประมงพาณิชย์ เช่น อวนลากและอวนรุน ในเขต 3,000 เมตร จากฝั่งได้

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์สำคัญของการสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเล คือ

1. เพื่อพัฒนาแหล่งทำการประมงบริเวณชายฝั่งให้อุดมสมบูรณ์
2. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในด้านการประมง
3. เพื่อช่วยสนับสนุนมาตรการอนุรักษ์ และการจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำชายฝั่ง
4. เพื่อลดปัญหาการขัดแย้งระหว่างชาวประมงทะเลพื้นบ้านและชาวประมงพาณิชย์
5. เพื่อลดปัญหาการว่างงานของชาวประมงทะเลพื้นบ้าน

วิธีดำเนินการ

ขั้นตอนการจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเล ดังนี้

1. การสำรวจข้อมูลพื้นฐานก่อนการจัดสร้าง
 - 1.1 สำรวจข้อมูลสภาวะสังคมและเศรษฐกิจของชาวประมงในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงที่จะจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเล
 - 1.2 สำรวจชนิดและจำนวนทรัพยากรสัตว์น้ำที่ได้จากเครื่องมือประมงประเภทต่างๆ
 - 1.3 สำรวจข้อมูลทางด้านสมุทรศาสตร์และสิ่งแวดล้อม เช่น ความลึก ความขุ่นใส กระแสน้ำ สภาพพื้นทะเล ตลอดจนความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งน้ำ
 - 1.4 สำรวจแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลที่จัดสร้างไปแล้ว เพื่อการบูรณะและสร้างเสริมแหล่งเดิมเพื่อให้เกิดประโยชน์เพิ่มมากขึ้น
2. ออกแบบประชาสัมพันธ์และชี้แจงโครงการจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเล

จัดประชุมเพื่อให้ชาวประมง ผู้นำท้องถิ่น และผู้เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรประมงในทะเลหน้าหมู่บ้าน ประชุมร่วมกันเพื่อเลือกพื้นที่การจัดสร้างและออกแบบแหล่งอาศัยสัตว์ทะเล รูปแบบการจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลมีหลายแบบ การเลือกใช้วัสดุและแผนผังการจัดวางจะแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการใช้ประโยชน์ แต่สามารถแบ่งตามหลักการออกแบบให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ และวัตถุประสงค์ได้ 2 รูปแบบ คือ

2.1 รูปแบบเพื่อเป็นแหล่งทำการประมง การจัดวางวัสดุเป็นกองใหญ่ใช้วัสดุจำนวนมากวางซ้อนเป็นกองสูงในแหล่งน้ำค่อนข้างลึก การจัดวางในลักษณะนี้ดึงดูดสัตว์น้ำขนาดใหญ่ได้ดี ครอบคลุมพื้นที่ที่น้อย มีประโยชน์มากต่อการตกปลา การท่องเที่ยว และการดำน้ำชมฝูงปลา

2.2 รูปแบบเพื่อเป็นแหล่งอนุรักษ์ทรัพยากรประมง การจัดวางวัสดุครอบคลุมพื้นที่กว้าง สร้างเป็นกรอบหรือแนวล้อมรอบพื้นที่อนุรักษ์ หรือพื้นที่อนุบาลลูกสัตว์น้ำวัยอ่อน บริเวณใกล้ชายฝั่งในเขตอนุรักษ์ 3,000 เมตร จากฝั่ง

3. การดำเนินการจัดสร้าง

3.1 คณะทำงานโครงการจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเล ซึ่งประกอบด้วยส่วนราชการต่างๆ พิจารณาริเวณที่จะจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเล

3.2 ดำเนินการจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลแหล่งใหม่ หรือบูรณะ และสร้างเสริมแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลแหล่งเดิม

4. การติดตามและประเมินผล

ติดตามผลการจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเล โดยการสำรวจในด้านต่างๆ ดังนี้

4.1 สำรวจความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจในหมู่บ้านประมงที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งอาศัยสัตว์ทะเล

4.2 สำรวจความเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรประมงและเครื่องมือประมง เช่น การเปลี่ยนแปลงชนิดและจำนวนสัตว์น้ำ ชนิดและจำนวนเครื่องมือประมง ตลอดจนจนอัตราการลงแรงประมงและผลการจับสัตว์น้ำ เป็นต้น

4.3 สำรวจความเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อม เช่น สังคมพืชและสัตว์ที่เจริญเติบโตบนผิวน้ำจัดสร้างอาศัยสัตว์ทะเล สังคมของสัตว์น้ำในแหล่งอาศัยสัตว์ทะเล และการจมตัวของแท่งวัสดุ เป็นต้น การสำรวจสามารถทำได้โดยการดำน้ำ บันทึกภาพ และวิดีโอใต้น้ำ

หลักเกณฑ์เบื้องต้นในการกำหนดพื้นที่จัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเล

หลักเกณฑ์สำคัญในการกำหนดพื้นที่จัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเล ดังนี้

1. การจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลเป็นไปตามความต้องการของชาวประมงทะเลพื้นบ้านในท้องถิ่น ตามประเภทของเครื่องมือและแหล่งทำการประมง

2. ระดับน้ำลงต่ำสุด ต้องอยู่เหนือกองวัสดุที่นำไปวางไม่น้อยกว่า 6 เมตร เพื่อความปลอดภัยในการเดินเรือ
3. สภาพพื้นทะเลเหมาะสม ไม่ทำให้วัสดุที่ออกแบบมา จมตัวเกินกว่า 20 เซนติเมตร
4. พื้นที่จัดสร้างต้องเป็นพื้นที่ ที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะทำงาน โครงการจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเล ซึ่งมีส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง คือ กรมประมง กองทัพเรือ กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี จังหวัด และสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม
5. ไม่กีดขวางการสัญจรทางน้ำ
6. ไม่เป็นพื้นที่หวงห้าม เช่น เขตพระราชฐาน และพื้นที่ฝึกยิงปืน เป็นต้น

แนวทางการจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเล

แนวทางการจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเล มี 5 วิธี คือ

1. กรมประมงหรือส่วนราชการว่าจ้าง บริษัทเอกชนรับเหมาทำทั้งหมด ตั้งแต่การจัดการวัสดุและทำการวางวัสดุในทะเล โดยมีเจ้าหน้าที่ของกรมประมงเป็นผู้ควบคุม
2. กรมประมงหรือส่วนราชการว่าจ้าง บริษัทเอกชนเฉพาะการจัดการหาวัสดุ ส่วนการวางวัสดุในทะเลดำเนินการโดยกรมประมง
3. กรมประมงหรือส่วนราชการ ดำเนินการทั้งหมด ตั้งแต่การจัดการหาวัสดุ และการวางวัสดุในทะเล
4. ภาคเอกชนหรือชาวประมงดำเนินการทั้งหมด โดยมีกรมประมงเป็นผู้ให้คำแนะนำ
5. ส่วนราชการจัดหาวัสดุและชาวประมงรับผิดชอบการวางวัสดุในทะเล โดยออกค่าใช้จ่าย

เอง

2. กิจกรรมสาธิตและส่งเสริมเครื่องมือประมง

หลักการและเหตุผล

เครื่องมือประมงเป็นปัจจัยหลักในการที่จะทำให้ชาวประมงสามารถจับสัตว์น้ำได้มากขึ้นหรือน้อยลง นอกจากนี้ยังเป็นต้นทุนการผลิตประเภทหนึ่ง ซึ่งอายุการใช้งานของเครื่องมือประมงในสภาพปัจจุบันพบว่ามีระยะสั้น ทั้งนี้เนื่องจากชาวประมงขาดการดูแลซ่อมบำรุงและรักษาเครื่องมือประมงอย่างถูกวิธี นอกจากนี้การที่รัฐเข้าไปพัฒนาแหล่งทำการประมงให้มีสภาพที่มีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น โดยการจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเล การปลูกหญ้าทะเล และกิจกรรมอื่นๆ อันเป็นเหตุให้แหล่งทำการประมงเปลี่ยนสภาพจากเดิมไป ยังผลให้ราษฎรพื้นที่นั้นต้องเปลี่ยนแปลงเครื่องมือให้เหมาะสมกับสภาพการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้น

ในการนี้กรมประมงจึงได้ดำเนินการเผยแพร่ให้คำแนะนำในการดูแลเครื่องมือประมง และส่งเสริมให้ชาวประมงใช้เครื่องมือที่ไม่ทำลายทรัพยากรสัตว์น้ำ ตลอดจนส่งเสริมกระตุ้นให้ราษฎรเกิดการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันอันจะเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยลดปัญหาระบบผูกขาดได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมการใช้ การบำรุงรักษา และการซ่อมแซมเครื่องมือประมงอย่างถูกวิธี
2. เพื่อส่งเสริมและแนะนำเครื่องมือประมงแบบใหม่ๆ ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และไม่ทำลายทรัพยากรสัตว์น้ำ
3. เพื่อกระตุ้นให้เกิดการรวมกลุ่มราษฎร

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. การคัดเลือกพื้นที่
 - 1.1 เป็นหมู่บ้านชาวประมงขนาดเล็ก มีชาวประมงในหมู่บ้านไม่น้อยกว่า 30 ครัวเรือน
 - 1.2 มีการทำการประมง โดยใช้เครื่องมือประมงพื้นบ้านที่มีการเปลี่ยนแปลงและชำรุดง่าย
 - 1.3 มีการคมนาคมสะดวก
 - 1.4 ชาวประมงมีความพร้อมและยอมรับที่จะเข้าร่วมกิจกรรม
2. การเสนอพื้นที่
หน่วยงานของกรมประมงในส่วนจังหวัดนั้นๆ เสนอพื้นที่และดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.1 หน่วยงานฯ ผู้ดำเนินการ ตรวจสอบความเหมาะสมของพื้นที่ตามเงื่อนไขโครงการ โดยเสนอพื้นที่พร้อมข้อมูลแสดงสถานภาพหมู่บ้าน

2.2 ตรวจสอบรายชื่อ สถานที่ตั้งให้ถูกต้อง

3. การจัดเตรียมองค์กร

3.1 การชี้แจงโครงการฯ

หน่วยงานฯ ผู้ดำเนินการ เข้าชี้แจงโครงการฯ ให้แก่ราษฎรในพื้นที่เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ และขั้นตอนการปฏิบัติงานของโครงการฯ

3.2 การคัดเลือกสมาชิก

หน่วยงานฯ ผู้ดำเนินการร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้าน ทำการคัดเลือกสมาชิกเข้าร่วมโครงการจำนวน ไม่น้อยกว่า 20 ครั้วเรือน/ หมู่บ้าน คุณสมบัติของสมาชิกต้องประกอบด้วย

- เป็นครัวเรือนชาวประมงขนาดเล็ก
- เป็นผู้มียาได้น้อย
- เป็นผู้มีความประพฤติดี
- เป็นผู้บรรลุนิติภาวะและอายุไม่เกิน 60 ปี

3.3 การจัดตั้งคณะกรรมการกิจกรรมสาธิตและส่งเสริมเครื่องมือประมง

สมาชิกโครงการฯ พิจารณาคัดเลือกคณะกรรมการฯ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย

ประธาน	1	คน
กรรมการ	2	คน
กรรมการและเหรัญญิก	1	คน
กรรมการและเลขานุการ	1	คน

หน้าที่ความรับผิดชอบ

- ร่วมปฏิบัติงานวางแผน ปรีกษาหารือและประสานงานกับคณะทำงานหรือเจ้าหน้าที่และสมาชิก
- กำหนดกฎเกณฑ์การบริหารกองทุน และจัดสรรรายได้
- กระตุ้นให้เกิดการรวมกลุ่มของราษฎรและให้มีกิจกรรมต่อเนื่อง เพื่อการพัฒนาหมู่บ้านของตน
- สรุปผลการดำเนินงาน สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น

การสิ้นสุดการเป็นสมาชิกโครงการและคณะกรรมการฯ

- ตาย
- ลาออก
- ครบวาระตามระเบียบที่กำหนดไว้

- สมาชิกโครงการฯ มีมติให้พ้นจากตำแหน่ง โดยคะแนนเสียงไม่ต่ำกว่าสองในสาม ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด

4. การฝึกอบรม

หน่วยงานฯ ผู้ดำเนินการ จัดฝึกอบรมชาวประมงในพื้นที่เป้าหมาย ตามหลักสูตรโครงการฯ คือ

4.1 หลักสูตรอบรมผู้นำชาวประมง	ระยะเวลา 1 วัน
4.2 หลักสูตรอบรมชาวประมง	ระยะเวลา 2 วัน
4.3 หลักสูตรอบรมเยาวชน	ระยะเวลา 1 วัน

5. กำหนดรูปแบบเครื่องมือประมง

คณะกรรมการ และสมาชิกร่วมกำหนดประเภทเครื่องมือ รูปแบบของการจัดทำ ตลอดจนกฎเกณฑ์ของกลุ่มร่วมกันภายใต้การให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่ของกรมประมง

6. การจัดหาวัสดุอุปกรณ์

หน่วยงานฯ ผู้ดำเนินการ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมในการทำการประมงตามที่กลุ่มมีมติแจ้งความประสงค์ และดำเนินการส่งเสริมจัดตั้งกลุ่มกองทุนประมงต่อไป โดยกลุ่มจะได้รับงบประมาณในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่อเนื่องกัน 3 ปี

ในปีแรก	100 %
ปีที่สอง	50 %
ปีที่สาม	25 %

7. การจัดสรรผลประโยชน์

คณะกรรมการฯ และสมาชิกร่วมกันจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับ ให้สมาชิกรับไปดำเนินการประกอบและทำการประมง เมื่อมีรายได้เกิดขึ้นแล้ว สมาชิกต้องนำเงินมาชำระคืนให้แก่คณะกรรมการฯ ตามระเบียบกฎเกณฑ์ที่กลุ่มกำหนดขึ้นมา เพื่อคณะกรรมการจะได้ดำเนินการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้สมาชิกบุคคลอื่นนำไปใช้ประโยชน์หมุนเวียนในกลุ่มต่อไป

8. การติดตามผลการดำเนินการ

เจ้าหน้าที่จากกรมประมงให้คำแนะนำส่งเสริมและติดตามผลการดำเนินการของกลุ่ม

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทรัพยากรสัตว์น้ำถูกนำมาใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม
2. ต้นทุนในการทำการประมงลดลง
3. ลดภาวะหนี้สินและการผูกขาดจากพ่อค้าคนกลาง
4. เกิดการรวมกลุ่มของชาวประมง

3. โครงการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งทะเล อันเนื่องมาจากพระราชดำริจังหวัดปัตตานีและนราธิวาส ในส่วนความรับผิดชอบของกรมประมง

1. การจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเล

การจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลภายใต้โครงการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งทะเลอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดปัตตานีและนราธิวาส ที่ได้จัดสร้างระหว่างปี พ.ศ. 2544-2549 ทำการจัดสร้างด้วยวัสดุหลายชนิด มีจำนวนแห่งที่จัดสร้างและจำนวนวัสดุต่างกันดังนี้

1. การจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลด้วยท่อคอนกรีต

ในการจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลครั้งแรกภายใต้โครงการนี้ ได้มีการจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลในพิธีเปิดโครงการจัดการและฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งทะเลอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยกรมประมงน้อมเกล้าฯ ถวายแท่งคอนกรีตจำนวน 1,000 แท่ง และกรมทางหลวงน้อมเกล้าฯถวายท่อคอนกรีตจำนวน 707 ท่อ โดยวัสดุชุดแรกที่จัดวางเป็นแท่งคอนกรีตจำนวน 30 แท่ง และท่อคอนกรีตจำนวน 221 ท่อ จัดวางที่บ้านละเวง ในปี พ.ศ. 2544 นับเป็นจุดเริ่มต้นของโครงการนี้สำหรับท่อคอนกรีตในส่วนที่เหลืออีก 486 ท่อ ได้ทำการจัดวางที่บ้านทอนฮิล อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส ในปี พ.ศ. 2545

2. การจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลด้วยแท่งคอนกรีต

กรมประมงได้จัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลด้วยแท่งคอนกรีตอย่างต่อเนื่องทุกปี เป็นโครงการขนาดใหญ่ งบประมาณ 20 ล้านบาท จำนวน 1 แห่ง และโครงการขนาดเล็กงบประมาณแห่งละ 3 ล้านบาท จำนวน 25 แห่ง นับจำนวนรวมทั้งหมดระหว่างปี พ.ศ. 2544-2549 เป็นจำนวน 26 แห่ง เป็นเงิน 95 ล้านบาท จัดสร้างแท่งคอนกรีตได้ทั้งหมด 22,485 แท่ง

3. การจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลด้วยตุ้รุดไฟ

การรถไฟแห่งประเทศไทยได้น้อมเกล้าฯ ถวายตุ้รุดไฟชนิดคู่สินค้า จำนวน 608 คู่ ซึ่งแต่ละคู่มีขนาดความยาว 6.3 เมตร ความกว้าง 2.8 เมตร และความสูง 2 เมตร จัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลได้ 23 แห่ง แห่งละ 5-42 คู่ สำหรับการเตรียมตุ้รุดไฟนั้น ในช่วงก่อนการขนย้าย การรถไฟแห่งประเทศไทยดำเนินการทำความสะอาดตู้พร้อมเชื่อมบานประตูให้เปิดอย่างถาวร เพื่อให้สัตว์น้ำเข้าไปอยู่อาศัยได้ จากนั้นจึงขนย้ายตุ้รุดไฟจากสถานีบางซื่อไปยังสถานีจุกเสม็ด ใช้ปั้นจั่นยกตุ้รุดไฟลงจากราง เมื่อทำการถอดล้อและอุปกรณ์ต่างๆ เรียบร้อยแล้ว จึงขนย้ายตุ้รุดไฟไปยังท่าเรือจุกเสม็ด อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี พร้อมทั้งขนตุ้รุดไฟลงเรือบรรทุกสินค้า ลำเลียงตุ้รุดไฟไปยังจังหวัดปัตตานีและนราธิวาส แล้วจึงวางตุ้รุดไฟลงในทะเล โดยการวางได้น้ำนั้นวางซ้อนกันสูงได้ไม่เกินครึ่งหนึ่งของความลึกน้ำ (ความลึกน้ำประมาณ 30 เมตร) และอยู่ห่างฝั่งไม่น้อยกว่า 10 กิโลเมตร ตามคำแนะนำของกองทัพเรือ

4. การจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลด้วยรถยนต์

เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2548 กรุงเทพมหานคร ได้นำรถเก๋งหลายร้อยคันไปทิ้งเป็นรถเก็บมูลฝอยระบบไฮโดรลิก รถบรรทุกขยะแบบเปิดข้าง และรถบรรทุกน้ำ รวม 189 คัน โดยถอดชุดเครื่องยนต์ ระบบเกียร์ ระบบเบรก ระบบไฮโดรลิกอัดมูลฝอย เหลวและชิ้นส่วนต่างๆ เช่น เบาะนั่ง กระจก ฯลฯ ออกทั้งหมด เหลือแต่ตัวถังที่เก็บมูลฝอยและส่วนหัวเก๋ง ติดอยู่กับแชสซี หลังจากนั้นทำความสะอาดโดยใช้เครื่องอัดฉีดน้ำแรงดันสูงประกอบกับเครื่องทำน้ำร้อนและผสมน้ำยาซักคราบไขมัน เพื่อให้มั่นใจว่าไม่มีคราบน้ำมันหรือจารบีติดอยู่

กรมประมงได้สำรวจพื้นที่สำหรับจัดวางรถยนต์ในทะเล โดยฟังความคิดเห็นของชาวประมงท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานีและนราธิวาส กำหนดจุดจัดวางจังหวัดละ 2 แห่ง แห่งละ 45-48 คัน กรมประมงได้รับงบประมาณจากสำนักงาน กปร. ในการลำเลียงรถยนต์จากท่าเรือคลองเตยไปจังหวัดปัตตานีและนราธิวาส โดยจัดจ้างเรือบรรทุกสินค้า ทำการลำเลียง 2 เที่ยวเรือ แล้วเสร็จเมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2549

การจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลด้วยวัสดุต่างๆ มีพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขต 10 กิโลเมตรจากฝั่ง ที่ระดับความลึกน้ำไม่เกิน 30 เมตร

สิ่งแวดล้อมบริเวณแหล่งอาศัยสัตว์ทะเล

สภาพพื้นทะเลบริเวณจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลส่วนใหญ่เป็นทรายปนโคลน คุณภาพน้ำพบว่า อยู่ในเกณฑ์ปกติ เมื่อเทียบกับค่ามาตรฐานคุณภาพน้ำทะเลของประเทศไทย

สำรวจพบแพลงก์ตอนพืช 3 divisions คือ Chromophyta Chlorophyta และ Cyanophyta รวม 26 วงศ์ 40 สกุล มีปริมาณความชุกชุมเฉลี่ย 649.20 เซลล์ต่อลิตร มีสัตว์หน้าดินขนาดใหญ่ 7 ไฟลัม ได้แก่ Platyhelminthes, Annelida, Mollusca, Arthropoda, Echinodermata, Brachiopoda และ Chordata มีค่าความชุกชุมรวมทุกไฟลัมเฉลี่ย 2,101.53 ตัวต่อตารางเมตร

ความชุกชุมของไข่ปลาและปลาวัยอ่อน

บริเวณแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลที่จัดสร้างด้วยตู้รถไฟ มีความหนาแน่นของไข่ปลาเฉลี่ย 1,868 ฟองต่อหนึ่งพันลูกบาศก์เมตร มีปลาวัยอ่อน จำนวน 37 วงศ์ ความหนาแน่นของปลาวัยอ่อนเฉลี่ย 2,069 ตัวต่อหนึ่งพันลูกบาศก์เมตร ส่วนบริเวณท่าคอนกรีตและแท่งคอนกรีตพบความหนาแน่นของไข่ปลาเฉลี่ย 1,024 ฟองต่อหนึ่งพันลูกบาศก์เมตร มีปลาวัยอ่อน จำนวน 30 วงศ์ ความหนาแน่นปลาวัยอ่อนเฉลี่ย 1,289 ตัวต่อหนึ่งพันลูกบาศก์เมตร จำนวนชนิดของปลาวัยอ่อนโดยรวมบริเวณแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลทุกแห่งมีปลาวัยอ่อน จำนวน 44 วงศ์ นับว่ามีความอุดมสมบูรณ์มาก

ชนิดปลาที่อาศัยอยู่บริเวณแหล่งอาศัยสัตว์ทะเล

การสำรวจชนิดปลาดำเนินการ โดยการดำน้ำแบบสกูบ้าในบริเวณแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลที่จัดสร้างด้วยวัสดุทุกชนิด แล้วใช้วิธีสังเกตชนิดปลาที่พบเห็น (sighting) จดบันทึกชนิดที่พบ รวมทั้งถ่ายภาพและถ่ายภาพวิดีโอได้นำไว้ตรวจสอบและอ้างอิง ปลาที่สำรวจพบระหว่างปี พ.ศ. 2544-2549 มี

จำนวนชนิดเพิ่มขึ้นทุกปีคือในปี พ.ศ. 2545 2546 2547 และ 2548 มีจำนวน 38 64 87 และ 100 ชนิด สำหรับปี 2549 มีจำนวนชนิดทั้งสิ้น 138 ชนิด วงศ์ วงศ์ที่พบชนิดปลามากที่สุด คือ วงศ์ปลาสิ่กุน (Carangidae) และวงศ์ปลาบู๋ (Gobiidae) พบวงศ์ละ 13 ชนิด รองลงมา คือ วงศ์ปลากระพง (Lutjanidae) พบ 11 ชนิด วงศ์ปลากระรัง (Serranidae) และวงศ์ปลาสลิคหิน (Pomacentridae) วงศ์ละ 10 ชนิด โดยที่บริเวณคูร์ดไฟพบปลา 112 ชนิด 38 วงศ์ ที่บริเวณทอคอนกริตพบปลา 49 ชนิด 23 วงศ์ ที่บริเวณแท่งคอนกริตพบปลา 94 ชนิด 38 วงศ์ และบริเวณรถยนต์ 56 ชนิด 23 วงศ์

ปลาที่พบมากเป็นฝูงใหญ่และพบทุกครั้งที่เราสำรวจ คือ ปลากระพงเหลืองขมื่น (*Lutjanus lutjanus*) ปลากระพงข้างป่าน (*Lutjanus russelli*) ปลาสร้อยนกเขา (*Diagramma pictum*) ปลาที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจที่พบบ่อย คือ ปลากระพงทอง (*Lutjanus johnii*) ปลาช่อนทะเล (*Rachycentron canadum*) ปลากระรังคอกแดง (*Epinephelus coioides*) ปลาสิ่กุนกลม (*Carangoides gymnostethus*) ปลาที่มีความโดดเด่นหรือมีรูปร่างแปลกตา ได้แก่ ปลาหมอตะเล (*Epinephelus lanceolatus*) ปลาผีเสื้อเทวรูป (*Zanclus cornutus*) ปลาข้างใส (*Aeoliscus strigatus*) ปลาสิงโต (*Pterois russellii*) และปลาหูช้าง (*Platax teira*)

นอกจากชนิดปลาที่ได้กล่าวมาแล้วยังมีสิ่งมีชีวิตอื่นอาศัยอยู่ด้วย เช่น แม่นทะเล (sea urchin) ปลิงทะเล (sea cucumber) ปะการังอ่อน (soft coral) ดอกไม้ทะเล (sea anemone) ฟองน้ำ (sponges) ปู (crabs) และหอยทะเล (mollusks) เป็นต้น

2 กลุ่มจัดการประมงโดยชุมชน

จัดตั้งเพื่อร่วมกันหาหนทางการใช้ประโยชน์จากแหล่งอาศัยสัตว์ทะเล โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีการวางคูร์ดไฟ เพื่อจัดสร้างเป็นแหล่งอาศัยสัตว์ทะเล เป็นครั้งแรกที่อำเภอสาขบุรี จังหวัดปัตตานี ในปี พ.ศ. 2545 นั้น ได้มีโครงการนำร่องการจัดตั้งกลุ่มชาวประมงจัดการการใช้ประโยชน์จากแหล่งอาศัยสัตว์ทะเล และหาหนทางฟื้นฟูทรัพยากรประมง โดยความร่วมมือระหว่างสมาชิกของชุมชนทั้งที่เป็นชาวประมงและไม่เป็นชาวประมง ผู้นำชุมชน เจ้าของแปปลาผู้นำศาสนา ตลอดจนเจ้าของร้านค้า และผู้มีส่วนร่วมกับการพัฒนาชุมชน ได้รวมกลุ่มกันแสดงความคิดเห็น สะท้อนปัญหาการประมงของชุมชน ติดตามสภาวะทรัพยากรประมงและประสานงานกับหน่วยงานของรัฐในการใช้ประโยชน์จากแหล่งอาศัยสัตว์ทะเล และฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งทะเล และเรียกกลุ่มชาวประมงเหล่านี้ว่า กลุ่มจัดการประมงโดยชุมชนอำเภอสาขบุรี จังหวัดปัตตานี ประกอบด้วย 3 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มจัดการประมงโดยชุมชนบ้านปาคาติมอและบ้านบางตาหยาด ตั้งอยู่ที่เขตเทศบาลตำบลตะลุบัน อำเภอสาขบุรี จังหวัดปัตตานี
2. กลุ่มจัดการประมงโดยชุมชนบ้านลุ่ม ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 7 ตำบลปะเสยะวอ อำเภอสาขบุรี จังหวัดปัตตานี

3. กลุ่มจัดการประมงโดยชุมชนบ้านปาดาบาระ ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 1 ตำบลปะเสยะวอ อำเภอ สายบุรี จังหวัดปัตตานี

การจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลเพิ่มขึ้นจำเป็นต้องมีกฎหมาย หรือประกาศจังหวัดรองรับ การจัดการที่มีประสิทธิภาพ ในพื้นที่จัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลหลายแห่งที่จัดสร้างไปแล้ว มี เรือประมงขนาดใหญ่เข้ามาจับสัตว์น้ำทราบ ได้จากซากอวนลาก และอวนล้อมที่ขาดติดอยู่กับกอง วัสดุได้นำ ซึ่งการทำประมงในลักษณะนี้เป็นการทำลายพันธุ์สัตว์น้ำที่กำลังจะได้รับการฟื้นฟู และ ชาวประมงเชื่อว่าเป็นผู้ทำให้หุ่นบอกตำแหน่งแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลหายไปด้วย

การประชุมระดมความคิดเห็น การประชุมกลุ่มย่อย ตลอดจนการพบปะพูดคุยกันถึงการหา หนทางฟื้นฟูทรัพยากรประมง ให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของ โครงการอันเนื่องมาจาก พระราชดำรินั้น สมาชิกของชุมชนได้ช่วยกันทำซึ่งแบบภูมิปัญญาประมงทะเลพื้นบ้านเพื่อเป็นหุ่น แสดงแหล่งอาศัยสัตว์ทะเล หรือพื้นที่อนุรักษ์ทรัพยากรประมง ตลอดจนทำขึ้นเพื่อเป็นแหล่งที่อยู่ อาศัยของแหล่งอาศัยของปลาผิวน้ำด้วยว่า การจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลด้วยคูร์ดไฟ แท่ง คอนกรีต และท่อคอนกรีต มุงจัดสร้างให้เป็นที่อยู่อาศัยของปลาหน้าดินเป็นส่วนใหญ่และปลาผิวน้ำที่มาอาศัยที่ซึ่งจำนวนมาก ก็เหมาะสมที่จะเป็นแหล่งจับปลาเหยื่อสำหรับการตกปลาด้วย

กลุ่มจัดการประมงโดยชุมชนได้เสนอข้อคิดเห็นหลายประการ โดยเฉพาะแนวทางการ ประกาศเขตการทำประมงบริเวณชายฝั่ง การประกาศเขตห้ามทำการประมงด้วยเครื่องมือประมง บางชนิดบริเวณแหล่งอาศัยสัตว์ทะเล ข้อเสนอแนะในการทำงานร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐ องค์กรต่างๆและชาวประมง

ถึงแม้ว่าในปี พ.ศ. 2547 การรวมกลุ่มแสดงความคิดเห็นด้วยการเปิดเวทีใหญ่ในชุมชนจะ ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่มีการก่อการร้ายในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การสร้างจิตสำนึกและ พบปะพูดคุยโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การประชุมกลุ่มย่อย บริเวณแพปลา ร้านน้ำชาและทำขึ้นปลาของ ชุมชน ยังมีอยู่อย่างต่อเนื่อง และรอวันที่ข้อคิดเห็นต่างๆ ในการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในพื้นที่นำ ร่องนี้เป็นจริง

3. กลุ่มพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนประมง

จัดตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปจากอาหารทะเลทางภาคใต้ของ ประเทศไทย มีรสชาติและรูปแบบที่แตกต่างอย่างโดดเด่นจากที่อื่นๆ เช่น น้ำบูดูเค็มสำหรับทำบูดู ทรงเครื่อง น้ำบูดูสำหรับรับประทานกับข้าวต้ม หรือผสมในน้ำเมี่ยงคำ การรวมกลุ่มแม่บ้านพัฒนา ผลิตภัณฑ์ชุมชนประมงในครั้งนี้ ไม่ได้มุ่งเน้นเพียงการแปรรูปสัตว์น้ำที่จับ ได้จากแหล่งอาศัยสัตว์ ทะเลเพียงอย่างเดียว แม่บ้านประมงหลายคนคิดว่าการจับสัตว์น้ำมากเกินไปก็ไม่ดี ควรจะได้มีการ อนุรักษ์ให้สัตว์น้ำได้สืบพันธุ์เพิ่มจำนวนบ้าง การสร้างรายได้ให้ครอบครัวยังสามารถใช้ภูมิปัญญา ของชุมชนประมงในการทำผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น ข้าวเกรียบปลาสมุนไพร ข้าวเกรียบปลาเสริม

วิตามิน ปลาหวานสมุนไพร ปลาตะกอบสมุนไพรสดัมยา ลูกชิ้นปลาทอดสำเร็จ น้ำบูดูสมุนไพร น้ำบูดูหวาน น้ำพริกปลาสวรรค์ ตลอดจนการทำขนมอบ และขนมไทย ผลไม้แปรรูปเพื่อหาเงินทุน เข้ากลุ่ม และหารายได้ให้ครอบครัว

วิธีการส่งเสริมการรวมกลุ่มพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนประมง ใช้วิธีให้สมาชิกคิดเอง ทำเอง สิ่งใดไม่รู้ เข้าหน้าที่ของโครงการจะสาธิตให้เห็นจริง เช่น สาธิตการแปรรูปสัตว์น้ำ การถนอมอาหาร การทำบรรจุภัณฑ์ เป็นต้น หรือเชิญวิทยากรจากกลุ่มที่ประสบความสำเร็จในหมู่บ้านอื่นๆ มาให้ความรู้ในด้านการทำบัญชี การตลาด เป็นต้น ตลอดจนจัดทัศนศึกษาพาผู้นำของกลุ่มไปศึกษาดูงาน เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มสมุนไพร กลุ่มผ้ามัดย้อมสิริธรรมชาติ และอื่นๆ ที่บ้านคีรีวง จังหวัด นครศรีธรรมราช ดูงานหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่จังหวัดสมุทรสงคราม ชลบุรีและระยอง ตลอดจนรับฟังคำบรรยายสู่ทางการตลาดจากห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัด สงขลา

จำนวนกลุ่มที่สามารถผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายได้แล้วมี 4 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนประมงบ้านบางเก่า หมู่ที่ 2 ตำบลบางเก่า อำเภอสาขบุรี จังหวัด ปัตตานี
2. กลุ่มพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนประมงบ้านลุ่ม หมู่ที่ 7 ตำบลปะเสียวอ อำเภอสาขบุรี จังหวัด ปัตตานี
3. กลุ่มพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนประมงบ้านเจาะกือแย หมู่ที่ 3 ตำบลตะบิง อำเภอสาขบุรี จังหวัด ปัตตานี
4. กลุ่มพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนประมงบ้านน้ำบ่อ หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านน้ำบ่อ อำเภอปะนาระ จังหวัด ปัตตานี

กิจกรรมต่อเนื่องที่จะดำเนินการต่อไป เป็นการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ จัดหางบประมาณทำ โรงเรือน ที่สะอาดถูกสุขลักษณะ เพื่อจะได้รองรับของสำนักงานอาหารและยา (อย.) พัฒนาการ ผลิตให้ได้มาตรฐานสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ และมาตรฐานอาหารฮาลาล เพื่อประโยชน์ทาง การตลาด และความเจริญก้าวหน้าของกลุ่ม ตลอดจนรายได้ที่เพิ่มขึ้นของครัวเรือนประมงในพื้นที่ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

4. กลุ่มท่องเที่ยวตกปลาและดำน้ำในพื้นที่จัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเล

โครงการนี้ชาวประมงนิยมเรียกว่า กลุ่มเที่ยวบ้านปลานราตานี โดยมีการรวมกลุ่มกัน ให้บริการท่องเที่ยวตกปลา และดำน้ำ ในบริเวณจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลและแนวกองหิน ธรรมชาติ ด้วยการให้เช่าเหมาเรือ ติดต่อสอบถามข้อมูลสภาพทางทะเล ฤดูกาลอพยพของสัตว์น้ำ ตลอดจนวันเวลาที่เหมาะสมในการท่องเที่ยว การดำเนินกิจกรรมได้จัดตั้งกลุ่มท่องเที่ยวบ้านปลา แล้ว 6 แห่ง คือ

- กลุ่มท่องเที่ยวบ้านปลาบ้านป่าตาบาระ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี
- กลุ่มท่องเที่ยวบ้านปลาบ้านลุ่ม อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี
- กลุ่มท่องเที่ยวบ้านปลาบ้านละเวงอำเภอไม้แก่น จังหวัดปัตตานี
- กลุ่มท่องเที่ยวบ้านปลาบ้านทอนฮิล อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส
- กลุ่มท่องเที่ยวบ้านปลาบ้านกาแลตาแป อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส
- กลุ่มท่องเที่ยวบ้านปลาบ้านท่าพระยาสายอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

5. การปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ

หนทางการฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำ ทำได้หลายทางถึงแม้ว่าได้เลือกใช้วิธีการจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลให้สัตว์น้ำเข้ามาอยู่อาศัยแล้ว อีกหนทางหนึ่งคือการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ เพื่อเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำในแหล่งประมง การดำเนินกิจกรรมนี้ภายใต้โครงการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งทะเลอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดปัตตานีและนราธิวาส มีเป้าหมายการผลิตสัตว์น้ำไม่ต่ำกว่า ปีละ 50 ล้านตัว ในความรับผิดชอบด้านการผลิตพันธุ์สัตว์น้ำของสถานีเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งจังหวัดปัตตานีจำนวน 20 ล้านตัว และศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งนราธิวาส จำนวน 30 ล้านตัว นอกจากนี้ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงทะเลอ่าวไทยตอนล่าง มีกิจกรรมการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำโดยการจัดซื้อลูกพันธุ์สัตว์น้ำที่มีขนาดเหมาะสมมาปล่อยด้วย

Prince of Songkla University
Pattani Campus